

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Disputatio XLI. De Incarnationis cognoscibilitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO QUADRAGESIMA P R I M A.

De Incarnationis cognoscibilitate.

NON posse solis natura viribus hoc mysterium intuitivè ab Angelo videri, est manifestum, Verbum quippe in eo includitur, quod certum est ab homine vel Angelo naturali visione cerni clarè non posse. Sed nec unionem ipsam intueri clarè potest Angelus naturaliter; cum enim supernaturalis sit in substantia, non est Angelo connaturalis ejus visio, ut pote cui non nisi rerum naturalium species debentur.

SECTIO PRIM A.

Positne lumine naturali cognosci Incarnationem esse possibilem.

I.
Certissimum est Divini Verbi Incarnationem non esse impossibilem.

VT certa ab incertis separemus, absque omni dubitatione asserendum est, probari ratione aliqua verà non posse Incarnationem esse impossibilem. De hac veritate dubitare Catholicus nemo potest: cum enim Fide constet factum jam esse hoc mysterium naturamque nostram divino Verbo ineffabili illo nexu esse conjunctam, certissimum est, contrarium, seu illius impossibilitatem demonstrari non posse, nam ut rectè sanctus Thomas libro primò contra Gentes, cap. 7. Mystra Fidei nostræ, quamvis sint supra rationem, non tamen sunt contra rationem. Nulla ergo ratio ostendere potest ea falsa esse, nedum impossibilia. Adde juxta principia à Philosopho, & omnibus in Logicâ admittenda, Demonstratio constare debet ex veris, cum ergo certum sit quicquid contra hoc mysterium asseratur, esse falsum, certum similiter est nullam contra illud confici demonstrationem posse.

Mystra Fidei nostra sunt supra, non contra rationem.

II.
Quomodo ad Incarnationis executionem aliquid supernaturalis requiratur, cognoscet iam in illa potest actu in entitate naturali.

Asserendum secundò, quamvis, ut conclusionem sequente dicemus, nullo supernaturali præsupposito, cognosci nequeat Incarnatio, ex eo tamen quod supernaturale aliquid ad illam exequendam requiratur, nil obstat quo minus actu in entitate naturali cognoscatur: Imò etiam si obiectum esset usquequaque in entitate simpliciter supernaturale cognosci nihilominus posset actu entitativè naturali, ut sæpius ostensum est.

III.
Variè ostenditur ali- quid supra natura vires factum posse actu in entitate naturali.

Prima pars, præter alibi dicta, probatur: Varii namque sunt actus in entitate merè naturales, qui tamen aliquid supra naturales vires supponunt, actu enim in se planè naturali vident homines miracula, quæ nihilominus sine aliquo supra naturam patrari nequeunt. Secunda etiam pars ostenditur, Demones enim memoriam re-

tinent gratiæ amissæ, dolent etiam de beatitudine seu visione beatificâ amissâ, quam homines multi jam assequuntur, quamque ipsi assequi potuissent, nisi suâ culpâ viam sibi ad illius adeptionem præclusissent. Quod ergo in præsentem quærimus est, Utrum hoc mysterium solâ naturali vi intellectus humani vel Angelici, nullâque ipsis factâ illius revelatione investigari queat.

tate planè naturali cognosci.

Asserendum tertio, non potest intellectus creatus citra revelationem divinam comparare notitiam abstractivam hujus mysterii: ita Doctores communiter in 3. dist. 1. qui videri poterunt in Suarez citato, & Valentia, Disp. 1. q. 1. p. 2. Tannero Tomo 4. Disp. 1. quæst. 1. d. 1. & aliis, qui ad hanc veritatem confirmandam varia asserunt Scripturæ, Conciliorum, & Patrum testimonia, ut illud Hæc 53. Generationem ejus quis enarrabit? quod ad hoc mysterium applicat Sanctus Leo, & Sanctus Chrysostomus: unde S. Paulus ad Ephesios 3. id vocat *Ininvestigabiles divitias Christi, Sacramentum etiam absconditum à saculo in Deo*, & alibi: *Mysterium absconditum, sapientiam in mysterio, quæ abscondita est*: huc accedunt locutiones illæ Conciliorum, ac Patrum, quæ supra retulimus, dum mysterium Incarnationis vocant *Miraculum miraculorum, primum opus Trinitatis, ænigma sacratissimum*, &c. vocatur etiam ab iisdem *Ineffabile mysterium, inenarrabile, incomprehensibile*, & in Concilio Ephesino, Canone 3. dicitur quod *Filius Dei incomprehensibiliter factus sit homo*.

IV.
Sine revelatione aliquâ nequid intellectus creatus comparare notitiam Incarnationis.

Ratio est, quia nullum est principium evidens in naturâ unde possit hujusmodi notitiam acquirere, cum ex principiis, causis, & effectibus naturalibus, intra quorum limites continetur scientia naturalis, deduci non possit, nec in scriptis Philosophorum vestigium ullum hujus mysterii reperimus. Imò laboramus potius quomodo sistendo in principiis naturalibus salvemus illius possibilitatem, ob varias, quæ in eo inveniuntur difficultates, ut quomodo uniatum Verbum intrinsecè humanitati, & non mutetur, quomodo

V.
In rebus naturalibus nullum est principium ex quo Incarnationis notitia possit deduci.

eum

Tom. II.

cum sit ens omnino completum, & actus purus, faciat unum per se cum illa, qua ratione elevari possit creatura ut sit Deus, &c. ergo sistendo merè in naturâ cognosci & investigari hoc mysterium non potest.

SECTIO SECUNDA.

Objectiones contendentes posse Incarnationis Mysterium solâ natura vi investigari.

I. *Objic. Dæmon videt negationem propriam subsistentiam in humanitate Christi.*

OBJICISS primò, debetur Angelo cognitio rerum naturalium, quæ non dependent à libertate, imò & negationum, ergo vidit dæmon negationem subsistentiæ propriæ in humanitate Christi, ergo novit eam subsistere per divinam, patet consequentia, evidenter enim novit nec posse omni carere, nec subsistere alienâ creatâ.

II. *Hæc potuit dæmon inde dicere humanitatem illam subsistere per aliâ subsistentiam creatam.*

Respondent aliqui, licet viderit dæmon in humanitate negationem propriæ subsistentiæ, non tamen potuisse cognoscere substituisse per divinam, quia potuit divinitus subsistere per aliam creatam, Angelicam verbi gratia, sed quicquid sit de illâ sententiâ, quæ est probabilis, refellitur responsio, vidit dæmon negationem propriæ subsistentiæ quia ibi fuit negatio illius, sed non minùs fuit in humanitate illa negatio alterius suppositi creati, ergo non minùs debebatur ipsi visio hujus negationis, ergo vidit non subsistere per aliam subsistentiam creatam.

III. *Volunt nonnulli dæmonem illic non vidisse subsistentiam humanitatis, non tamen vidisse illius negationem.*

Dicunt alii non vidisse dæmonem in illâ humanitate negationem subsistentiæ propriæ, sed solum non vidisse ibi subsistentiam propriam, nec vidit, inquit, hanc ibi non esse, sed solum non vidit esse, ac proinde suspicatus est aliquid illic latuisse mysterii, quid autem in particulari fuerit ignorasse. Sed admitimus pro præfenti vidisse illic dæmonem negationem subsistentiæ propriæ, & ad objectionem respondemus gratis in eâ assumi non posse naturam de potentiâ absolutâ existere orbatam omni subsistentiâ, saltem posset de hoc Angelus dubitare.

IV. *Possibilitas resurrectionis, cum hac solâ supernaturali sit quoad modum, non est ita cognitu difficilis.*

Objicies secundò: Potest Angelus naturali lumine cognoscere resurrectionem esse possibilem, & accidens posse conservari sine subjecto. Quoad primum non est ita cognitu difficile, cum resurrectio solum sit supernaturalis quoad modum; sicut licet calor ut octo inducatur in subjectum successivè ratione contrarii, Angelus tamen cognoscit posse induci totum simul, nec esset hoc mirabile nisi quoad modum. Secundum de accidente est difficilius, cum debeat Deus supplere causalitatem materialem, sitque modus operandi intrinsicè diversus: sed esto illud posset cognoscere Angelus, non tamen inde sequitur cognoscere posse hoc mysterium, quod ab altero in difficultate immane quantum discrepat.

V. *Ex miraculis à Christo factis non poterat dæmon cognoscere incarnationem.*

Objicies tertio, ex miraculis potuisse dæmonem cognoscere hoc mysterium. Sed contra, vel enim hoc cognosceret ex magnitudine miraculorum, vel ex eo quòd in illius confirmationem fuerint patrata: Si secundum, nihil ad præfentem difficultatem, cum jam supponatur revelatio. Si primum, non rectè concluditur, nam ut ait Christus Joannis 14. *Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipse faciet, & majora horum faciet.* Nec ex iis colligere potuit dæmon aliud,

quàm fuisse Christum eximè sanctitatis virum.

Objicies quartò, negatio rei supernaturalis est naturalis, sicut negatio rei indivisibilis est divisibilis, rei successivæ permanens, &c. ergo Angelus naturaliter videre potest hanc negationem, ergo & cognoscere illius naturam, nempe esse unam ex negationibus tollibilibus, cum prædicata illius intrinseca percipiat, ergo cognoscit unionem hypostaticam esse possibilem, cognoscere enim negationem Incarnationis posse tolli, est cognoscere posse poni formam. Respondeo, privationem & habitum, licet in essendo sint diversæ rationis, quoad cognoscibilitatem tamen esse ejusdem, hoc patet in gratiâ, & ejus privatione, nec enim dæmones sciunt quando homines sunt in gratiâ, quando non. Ratio est, quia licet existere possint negationes sine formâ, non tamen sine eâ cognosci, cum ergo cognitio harum formarum non debeatur Angelo, nec debetur cognitio privationum iis oppositarum. Videatur Vasquez primâ parte, Tomo 2. Disp. 214. capite quarto.

VI. *Objic. Novit dæmon negationem unionis hypostaticæ esse tollibilem, ergo hæc unionem esse possibilem.*

Objicies quintò: Angelus solo naturali lumine novit potentiam Dei esse infinitam, imò & omnipotentem, ergo novit evidenter possibilem facere quicquid non repugnat, sed evidenter etiam novit hoc mysterium non repugnare potest enim solvere omnia argumenta, quæ contra illud proponuntur, ergo. Ad hujus & similitium argumentorum solutionem notandum ex Patre Suarez, lib. 2. de Angelis, cap. 29. n. 27. aliud esse non esse evidens aliquid repugnare, aliud esse evidens illud non repugnare, alterum enim est positiva evidentiâ non repugnantia, alterum carentiâ solum evidentiæ de repugnantia. Respondeo ergo, Angelum ad summum non cognoscere esse hoc mysterium impossibile, sicque habere notitiam negativam, quæ solum est imperfecta, & secundum quid, præcisè enim solvendo argumenta contra possibilitatem illius solum non convincitur esse illud impossibile, non tamen propterea novit evidenter esse possibile, tum quia non ostendit Angelus argumenta illa esse evidenter falsa, tum etiam quia multæ aliæ difficultates proponi contra hoc mysterium possunt, quæ ipsi nunquam in mentem venerunt, nec scit evidenter non esse repugnantiam ex parte Verbi, sed ad summum probabilitate quadam, maximâ ex parte negativâ; unde non potest Angelus absolutè & sine ullâ trepidatione dicere, hoc mysterium est possibile, sed solum, quantum scio est possibile, nec enim scit evidenter posse fieri, sed non scit evidenter non posse.

Res. privationem & habitum quoad cognoscibilitatem esse ejusdem rationis.

VII. *Objic. Angelus cognoscit dæmon posse facere quicquid non repugnat, hoc mysterium novit non impossibile.*

Et ex quid Angelus non convincitur Incarnationem non esse impossibilem, non inde novit evidenter illam esse possibilem.

Potest tamen homo vel Angelus, saltem suppositâ Fide mysterium hoc conjecturis quibusdam & congruentis verisimile reddere, & exemplis illustrare, nempe verisimile esse sicut natura divina una est in tribus suppositis, ita posse duas naturas esse in uno, & sicut potest Deus efficere ut accidens existat sine subjecto, ita & ut natura aliqua substantialis existat in alieno supposito. Denique sicut anima rationalis & materia, res tam diversæ faciunt unum per se, ita, &c. Item facere hoc ad commendationem sapientiæ, bonitatis, misericordiæ, & omnipotentis Dei.

VIII. *Supposita de, potest homo vel Angelus variis exemplis hoc mysterium reddere verisimile.*

Objicies sextò: Angelus videns humanam naturam videt clarè illius potentiam obedientialem, utpote quæ est rei illi intrinseca, & cum eâ identificata, ergo cognoscit possibilem esse unionem hypostaticam, cognoscere enim causam esse potentem producere effectum, est cognoscere effectum

IX. *Objic. Angelus videt potentiam obedientialem naturam humanam, ergo illius verisimilitudinem cognoscit esse possibilem.*

effectum posse produci, ergo. Ad solutionem nota, visâ causâ non semper videri omnes ejus effectus; sic enim beati, licet videant omnipotentiam divinam sub conceptu omnipotentia, non tamen inde cognoscunt omnes res possibiles, nisi quasi in confuso; quamvis enim clarè videant illam dicere ordinem ad res omnes sigillatim, & in particulari, non tamen ipsi vident res illas sigillatim, & in particulari: sicut qui dicit *omnis homo existens conservatur à Deo*, cognoscit quidem Deum in particulari respicere distinctè, & applicare concursum ad omnes homines in particulari, ipse tamen omnes in particulari distinctè non cognoscit.

Respondetur, Visâ causâ non necessariò cognoscitur clarè omnes ejus effectus.

X Hinc ergo respondetur ad argumentum, non enim est necessarium, ut visâ causâ videantur om-

nes effectus ad quos dicit ordinem, sed plures vel pauciores prout visio fuerit magis vel minus universalis, & latè patens; cum ergo omnis visio debita Angelo naturaliter, sit naturalis, non videtur causam ullam prout elevari potest ad effectum supernaturalem, nisi ad summum generali quadam & confusâ ratione, ut nimirum cognoscat verosimile esse posse Deum, qui habet infinitam vim agendi, elevari causas naturales ad effectus aliquos supra naturales earum vires & exigentiam, hoc autem potius provenit ex cognitione Dei, quàm rerum creaturarum. Ac proinde ut Angelus etiam comprehendat naturam humanam, saltem comprehensione vulgari, non requiritur ut cognoscat unionem hypostaticam, & effectus ordinis supernaturalis.

Omni visio Angelo naturaliter debita est naturalis, si quæ non cognoscitur causâ clarè in ordine ad effectus supernaturales.

Confusè tantum noscitur hujusmodi effectus

DISPUTATIO QUADRAGESIMA SECUNDA.

De convenientia & necessitate Incarnationis ex parte Dei.

VARIIS modis se Deus creaturis communicat, primò esse singulis, naturalésque perfectiones veluti scintillas quasdam infinitarum, quas in se continet, perfectionum per creationem tribuens. Deinde gratiam nobis in hac vitâ, cœlestémque beatitudinem in sequente conferens. Præterea miro hoc & ineffabili nexu nostræ se natura univit, Deusq; in se immortalis, in eâ quam assumpsit carne mortalis fieri voluit, nostrarumque miseriarum particeps. Tandem corpus suum ac sanguinem in sacro-sancta Eucharistiâ velut perpetuam summi sui in nos amoris tesseram reliquit. Ad hæc proinde alludit Ecclesia dum dicit: Se nascens dedit focium, convescens in edulium, se moriens in pretium, se regnans dat in præmium. In hac ergo Disputatione quam tum Deo, tum nobis, tum universo conveniens fuerit hæc ejus per Incarnationem communicatio sui declarabimus.

SECTIO PRIMA.

Premittuntur quedam circa convenientiam, & necessitatem Incarnationis.

conveniens fuit ut summo modo se communicaret, qui ex omnibus modis quibus se ad extra liberè communicat est Incarnatio. Deinde quia convenientissimum est ut per visibilia monstrarentur invisibilia Dei, sed teste sancto Damasceno libro 3. Orthod. Fidei, cap. 1. in Incarnatione maximè elucet Bonitas, Sapientia, Justitia & Potentia Dei, ergo.

Per Incarnationem maximè elucet divina attributa.

Non Deo autem tantum, sed nature etiam assumptæ conveniens fuit hæc Verbi Incarnatio, diverso tamen modo; dicitur enim conveniens aliquid dupliciter, vel quia est alteri commodum vel consentaneum virtuti ejus & propensioni: Incarnatio.

II.

Humana etiam natura conveniens fuit Incarnatio.

Primo

I. Ex variis titulis divini Verbi Incarnatio fuit Deo convenientissima, num est summè sui communicativum, ac proinde

AXIME Deo convenientem fuisse Divini Verbi Incarnationem affirmat Doctor Angelicus hic, q. 1. art. primo: Cum enim bonum sit communicativum sui, summum bonum est summè sui communicativum, ac proinde